

Țanandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD.

ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei.
Instituțiuni și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

APARE ÎN FIECARE JOI

15 ani...

S'au împlinit astăzi cinsprezece ani de când imperiul Austro-Ungar, — rezultat al unui compromis monstruos, — s'a prăbușit.

S'au împlinit astăzi cinsprezece ani de când Românii ardeleni, în freamătul de însuflețire a măreței adunări dela Alba-Iulia, au lepădat lanțurile robiei, și au luat hotărârea neînduplecată de a se alipi la România.

1 Decembrie!... Zi sfântă și mare pentru națiunea română, zi de reconfortare sufletească; zi în care s'a realizat prin puterea materială, prin forță, prin sânge, idealul național: **Unirea Ardealului cu patria mamă**; aspirațiunea tuturor generațiilor obidite și chinuite de jale și asupriri, aspirațiunea întregului popor autohton, care a stăpânit și stăpânește acest pământ.

Suntem la a cincisprezecea aniversare, dar vremurile sunt prea turburi; vânturi năprasnice bat dinspre apus.

Vecinii noștri de peste Tisa, asupritorii de ieri ai poporului românesc, ar dori să vadă iarăș pe român, subjugat, în întunericul iobăgiei; ar dori să devină și asupritorii de mâine.

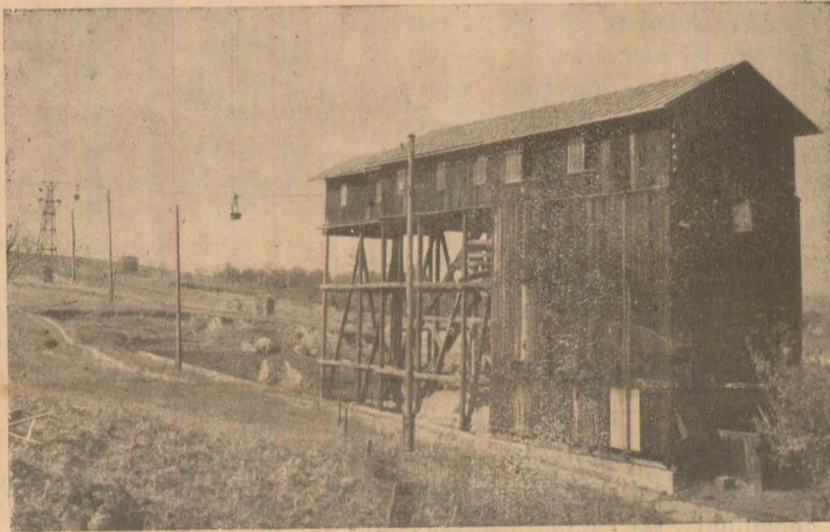
Revizionismul maghiar e în floare. La Budapesta, ei, pregătesc un nou războiu pentru cucerirea Ardealului.

Dar datoria noastră e să fim pregătiți și să-i primim așa cum se cuvine. Și ceace ne trebuiește înainte de orice este **solidaritatea națională**.

Și iată de ce măcar astăzi, în această zi sfântă, care ne reamintește atâtea lupte în trecut, jertfele și actele de eroism ale atâtor mucenici cunoscuți și anonimi, să cedăm, — pentru o zi, — mic și mare, dela vlădică până la opincă, înțâțate preocupărilor mai înalte: slăvind pe eroi, ca pe niște sfinți; hrănind sufletele generațiilor tinere cu exemplul lor, căci, poate în curând, vor trebui să

dea pentru Patrie suprema jertfă. VORBA lui Goethe „că numai acel merită libertatea și viața, care trebuie, care știe să și-o câștige zilnic“, — trebuie s'o avem neconținut în minte.

G. E. Camber

Funicularul de cărbuni Tebea—Brad, a Soc. „Mica“.

Mântuirea prin Cruce

După cum vârful muntelui Ararat a fost ales de puterea lui Dumnezeu, pentru ca acolo să se așeze corabia dreptului Noe și astfel să se poată continua mai departe neamul omenesc, tot așa mai târziu, iarăși puterea lui Dumnezeu a ales vârful Golgotei, pentru ca acolo prin moartea pe cruce a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să dobândim o nouă vieță.

Corabia așezată pe vârful Araratului a salvat pe Noe din valurile potopului, iar Crucea cea înălțată pe vârful Golgotei, a scos neamul omenesc din robia păcatului.

Măncarea din lemnul oprit a scos pe protopărinții noștri din rai, iar prea fericitul lemn al crucii l-a deschis din nou tuturor oamenilor.

Fructul lemnului oprit a fost blestem, judecată și moarte veșnică, pentru tot neamul omenesc, iar fructul lemnului Crucii este binecuvântare, mântuire și vieță veșnică. Lemnul raiului a aruncat neamul omenesc în sclăvia păcatului și a diavolului; iar lemnul Crucii l-a mântuit de păcat și de munca diavolului. Căderea în păcat a omului a fost atât de groaznică, încât nu l-a putut scoate din ea nimeni, afară de însuși Fiul lui Dumnezeu. Unealta de care s'a folosit El pentru realizarea acestei binefaceri, a fost Crucea.

Pe Cruce a săvârșit Iisus Hristos jertfa cea mai mare, jertfa dreptății și a îndurării. Pe Cruce a vărsat Iisus Hristos sângele Său, pentru păcatele lumii. Prin Cruce ne-a împăcat Iisus Hristos cu Dumnezeu. Tocmai Crucea, care până la actul cel mare de pe Golgota era atât de înositoare, a fost aleasă ca de aici înainte să fie steagul oștirii lui Iisus Hristos, armă contra tuturor ispitelor, mângâiere celor rătăciți în miez de noapte și martorul celor trecuți din această vieță. Pentru sectarii zilelor noastre, ca și pentru păgânii din vechime, crucea însă este

Buletin politic

INTERNE

Partidul național-socialist din România, de sub conducerea d. Tătărescu, a fuzionat cu partidul agrar de sub conducerea d. Goga.

In actualele alegeri cele două partide merg unite.

*

Consiliul de revizie al armatei, cercetând recursul înaintat de Zelesky, a pronunțat sentință definitivă, prin care, Zelesky, rămâne condamnat la 5 ani închisoare.

*

Membrii partidului național-țărănesc în număr de peste 200 foști parlamentari, întruniți în sala clubului central, joi 22 Nov. c. au ales în unanimitate ca președinte al partidului pe d. I. Mihalache.

*

Ministerul de finanțe a prelungit până la 15 Decembrie, termenul până la care se va putea plăti impozite în curs, pe trimestrul Octombrie — Decembrie, cu bonificația legală de 5 la sută.

*

La ministerul instrucțiunii s'a numit câte o comisie pentru fiecare ramură de învățământ spre a cerceta reclamațiile și a propune măsurile de îndreptare, în ceace privește transferările, detașările, etc.

*

In consiliul de miniștri s'a hotărât prelungirea moratorului general până la 1 Mart. 1933.

Decretul Regal a fost semnat de Suveran.

Se spune că până la această dată, guvernul va alcătui o nou lege a conversiunii.

EXTERNE

I. P. S. Sa mitropolitul Ștefan al Bulgariei, în săvătămăna aceasta, va sosi în București, spre a face o vizită I. P. S. patriarhului Miron Cristea.

*

Suveranii bulgari, în 14 Dec. c., vor vizita pe Regele Alexandu și Regina Maria-oara, la Belgrad. Iar la începutul lunii Ianuarie, vor vizita pe Suveranul român.

*

In Franța a fost însărcinat cu formarea noului cabinet d. Chantemps.

piatră de poticneală, iar pentru noi cei ce credem în ea și o cinștim este armă de mântuire; după cum însuși Sf. Ap. Pavel zice în Ep. I. către Cor. cap. I. 18, „Intr'adevăr, cuvântul Crucii pentru ceice pier-e nebulie, pentru noi, însă, ceice ne mântuim este puterea lui Dumnezeu“.

Trifu Benea
student

Războiul viitorului

De când au ajuns în Germania la putere național-socialiștii conduși de Hitler, lumea începe din nou să vorbească și să se teamă de războiu. Ar fi și Hitler tot un fel de Wilhelm al doilea, care credea că Germanii sunt și trebuie să tremurăm cu toții.

Național-socialiștii se înarmează acum pe față, nu mai vor să țină legămintele pe cari le-au făcut la încheierea păcii. Un ministru al lor a spus de curând, că Germania trebuie să se mărească cu Austria, cu partea nemțească din Elveția, să ia dela Franța provinciile pierdute în războiu, să ajungă din nou la coloniile pe cari le-a avut și la altele nouă.

Toate acestea nu le poate avea decât printr'un nou războiu, dacă ar eși din el biruitoare.

Pe de altă parte, conferințele pentru dezarmare — ce ar avea de ținută neputința izbucnirii războaielor viitoare — nu au dat până acum nici un rezultat. În loc să scadă, înarmările sporesc în toate țările și pe față, și în ascuns. Toate lumea vede nebunia războaielor dintre țări, și popoare, mai ales când armele și mijloacele deucidere s'au înmulțit și s'au desăvârșit într'un chip îngrozitor. Și totuși toți se înarmează, fiecare de teama celuilalt.

După toate semnele, vremea în care „scuturile vor fi arse de foc“, prorocită în Biblie e încă departe. Omenirea vede primădia și totuși se pregătește să intre orbis în ea.

După pregătirile și noile mijloace de războiu, ce se fac, într'un nou războiu aproape nu se va mai putea face deosebire între cei depe front, și cei din spatele frontului. Adevărat că încă în războiul trecut aproape toată populația unei țări a trebuit să sufere. Numărul mare al oștirilor, liniile și câmpurile de bătăe de lungimi și mărimi necunoscute în bătăliile trecutului, au făcut să sângereze de gloanțe, de obuze, de gazuri, de boale și foamete, popoare întregi. Aeroplanele intraseră încă de atunci în joc; ele, în fața cărora cetățile și întăriturile nu mai aveau nici un preț.

Dar ceace s'a iscodit ca mijloc de ucidere, dela războiu până acum, întrece orice închipuire omenească. Ni se face părul măciucă de grozăviile pe cari le-a descoperit mintea omenească și despre cari citim în gazete. — Câte însă nu se știu, câte se țin în taină!

Dacă un aeroplan poate duce azi atâtea umpluturi cu gaze otrăvitoare, încât poate invenina populația dintr'un oraș întreg, ne putem închipui ce va fi războiul viitorului! S'au descoperit otrăvuri atât de puternice, încât, lăsate din aeroplan, sau pe alte căi împrăștiate fiind, pot stinge orice urmă de viață în ținuturi întregi.

Războiul viitorului va fi cu adevărat războiul paserilor morții. Lupta nu se va da numai pe fronturi, ci în tot cuprinsul iărilor.

Ce e un ziar?

(Câteva amănunte la microfon)

Nu arareori a fost asemuită organizația civilizației contemporane, cu un trup omnesc. S'a spus despre căile ferate și serviciul maritim că sunt sistemul circulator. Să punem mâna pe comparație și să afirmăm și noi numădecât că ziarul, legat prin nervurile telegrafice și telefonice alcătuiește sistemul nervos al lumii.

Evident, pentru a da câteva lămuriri precise, esențiale, asupra structurii și funcționării redacționale a unui mare ziar, nu e nevoie să facem un istoric al ziarului. E de-ajuns — spre a sublinia gravitatea necesității lui — să afirmăm că ziarul a existat (ca fapt dacă nu ca hârtie tipărită și vândute în fiecare dimineață) înainte încă de-a exista. Vestea zboară pe vânt, s'a spus, iar pentru viteza românului are o poezie fără pereche, zicând că e „ca vântul și ca gândul“. Necesitatea ziarului se mai poate observa și la personagiul care, fie din sgârcenie, fie din dispreț pentru ideile altora,

Moartea va fi semănată pretutindenea, pe fronturi ca și în populația din spatele frontului.

Țările cheltuesc depe acum sute de milioane pentru maștile împotriva gazelor otrăvitoare, pentru pivnițe în cari să se ascundă orașe și sate întregi, la venirea paserilor morții.

Se pare că nu mintea omenească ci duhul cel rău însuși iscodește noului mijloace de ucidere.

Dacă războiul viitorului nu va putea fi inconjurat, în urma lui nu va rămânea decât moartea și pustiul, și tot ce a câștigat omenirea în mii de ani de luptă, se va schimba în scrum. Toți văd și știu aceasta! Și totuși neamurile lumii se pare că nu au încă tăria, să voiască hotărât a nu cădea în nebulie.

I. Agârbiceanu

Rolul statului în educația copilului

În prima fază a copilăriei, omul este al familiei, căreia îi aparține, atât în ceace privește dezvoltarea fizică, intelectuală și morală. În această privință statul nu are rol decât indirect, mărginindu-se a fi numai ca auxiliar și loțiitor al familiei.

Cu cât copilul se mărește, cu atât rolul statului devine mai necesar.

Din moment ce individul nu poate trăi în afară de societate. (Individul nu ar putea trăi izolat decât ca abstracție, fiind cu adevărat concretă, fiind societatea¹⁾, societatea trebuie să-și pregătească părțile componente, conform utilităților ei, căci numai atunci poate exista, când între membri ei există o suficientă omogenitate.

Nu există societate fără un acord intern, o dovadă de unire mai mult sau mai puțin constantă și fără reprezentarea grupului social în care intră ca unul din elementele componente²⁾ Viața colectivă își are natura sa proprie, condițiunile sale, mijloacele sale, formele sale diverse (Stat, familie etc.).

Încă din cele mai vechi timpuri, statul s'a ocupat cu educația copilului prin diferite procedee și urmărind un anumit scop. Indienii făceau educația în școală, neglijând chiar pe cea în familie. Această educație o făceau în special pentru interesul castei din care făcea parte individul. O legendă spune cum un tânăr a fost crescut și educat special pentru a ajunge mirele marelui preotese, iar odată ajuns mire sacrificat³⁾.

La Chinezii, statul fiind considerat o familie mare, — al cărei cap era împăratul — educația se făcea pe seama statului.

1) August Comte.

2) Fouille: Le mouvement positiviste.

3) H. Sanielevici: „Miorița“ (recenzie publicată în vara anului 1931 în Ad. Literar și artistic).

Spartanii, luau pe copil chiar dela naștere pentru a-l crește în sensul de a fi folositor țării. Numai la Atenieni vedem că statul, — deși se făcea educația tot în spiritul național și școalele erau sub controlul său, — a lăsat învățământul pe seama particularilor, care-l întrețineau.

La Romani, scopul educației era: 1) a face pe om practic și util societății, 2) să formeze din el un bun cetățean. În evul mediu, statul adeseori turburat de frământările politice a lăsat învățământul, sub tutela bisericii, până când humaniștii au scos școala de sub această tutelă dându-i un alt înțeles. Mai târziu, Luther impune obligativitatea învățământului, — cu care s'a ocupat mai târziu marele Comenius și alți pedagogi, — hotărând ca el să fie gratuit, cheltuielile trecând în seama statului. Natural că au fost și pedagogi care au fost contra amestecului statului în învățământ, ca: Loke Rousseau etc., dar care au fost combătuți mai târziu de alți pedagogi. În sfârșit Goethe împacă ambele curente, când cere ca educația să urmărească armonia între individ și societate. „Educația nu este pentru societate, decât mijlocul prin care îi pregătește în sufletul copiilor, condițiile esențiale ale propriei sale existențe“⁴⁾.

Deci cum printr'o educație astfel definită statul își întărește propria sa temelie, are tot interesul s'o facă.

Deasemenea nu se poate tăgădui că progresele școlare sunt mai mari acolo unde se lasă o oarecare libertate inițiativelor particulare, căci individul este mai novator ca statul, însă nu înseamnă ca statul să fie nepăsător de ceace se face în ele, ci trebuie să se observe cât mai mult influența sa, prin controlul la care vor fi supuse școlile.

În România, — cum cu dreptate afirmă dl I. C. Petrescu — trebuie să se țină în seamă dezvoltarea sistematică a virtuților naționale. Căci: „Identificându-se acest spirit, tineretul va contribui la înălțarea lui în timp de pace și la apărarea lui, îndată ce va fi amenințat“⁵⁾.

Toate acestea, nu se pot face decât în școala de stat, în familie, și nici de cum în școlile particulare minoritare.

Dar cum rămâne cu școlile particulare și în special cele particulare minoritare? Pot funcționa, însă sub directul control al statului, care trebuie să vegheze a nu fi ignorate: respectul rațiunii, științei, ideilor și în special al adevărului.

Avem în România un astfel de control? Desigur dar numai ca instituție. În ceace privește funcțiunea este poate tot așa de slab ca cel al școlilor de stat.

Serban Nedelcu, inv.

4) Durkheim: Educație et sociologie.

5) I. C. Petrescu: Școala și viața pag. 78.

Pensiile și salariile funcționarilor pe pe luna Noembrie se vor achita până la sfârșitul lunii curente.

fie într'adevăr din lipsa a trei lei, nu cumpără niciodată niciun ziar dar se oprește la toate chioșcurile ca să citească de câteva ori, cu mare atenție, toate afișele tuturor ziarelor.

Intrucât din frageda copilărie cel care vă grăește astăseară (între o simfonie executată și o muzică aștepta cu nerăbdare) a făcut gazetărie — ar putea să formuleze o definiție a ziarului pe cât de complexă și gravă, pe atât de impunătoare și nulă. Să ne mulțumim cu adevărul gol și să declarăm că ziarul nu e altceva decât comerțul noutăților iar redacția, locul de unde pornesc căutătorii de vești (reporterii), unde se adună, unde sunt comențate veștile și unde printr'o operație de chimie intelectuală specială, dobândesc o înfățișare caracteristică.

Nu ne gândim la ziarul din România, țară nouă, sud-est-europeană, cu cultură începătoare cu moravuri nesigure și unde, în chip fatal, și ziarul apare într'o formă improprie, de taifas și cu câteva superioare naivități. Să luăm un ziar din Paris, din Berlin, din Londra, din New-York sau de la Buenos-Aires. „Să

luăm“ e un fel de a vorbi, căci unele ediții apar într'un număr de pagini uriașe, cât o colecție de „O mie și una de nopți“ — și aceste bazme au fost la vremea lor tot un fel de ziar — și în greutate de câteva kilograme.

De unde atâtea vești?... în primul rând. Noutățile nu sunt numai ceace un ins din România, un cititor mijlociu caută într'un ziar: câteva incendii, două-trei violuri, o bătăe la beție, o fraudă în bani publici făptuită de un fost coleg de școală, un divorț sau un flagrant delict de adulter denunțat cu inițiale străvezii. Toate domeniile de activitate își au reporterii lor și fiecare cetățean, de la meseriași la marele bancher, de la copil la dansatoare, găsește pagina sau paginile speciale care-i interesează direct. Și cum adunarea materialului cere un talent, redactarea lui un talent cu totul deosebit iar titulatura, cu titluri și subtitluri după legile psihologiei nordului, însușiri de-asemenea diferite, articolul sau reportajul de o coloană dintr'un ziar american, bunăoară, e lucrat de trei indivizi (cel puțin) și nu e semnat (adeseori) de nimeni. Dacă o

Criza și țărâna română

Incotro te duci, incotro te'ntorci, nu auzi vorbindu-se de altceva de cât de lipsa sau crize ce bântue acum țara românească de la un capăt până la altul!

De criză vedem că se plânge nu numai proprietarul, arendașul, comerciantul și funcționarul, dar criza a început să-și sape urme tot mai adânci și în viața liniștită și tihnită a țărânului român.

E drept, am avut un an rău, o recoltă slabă, care a sdruncinat oarecum comerțul și existența populației sărace.

Ani de aceștia au mai fost; dar nici odată nu s'a vorbit de criză ca acum, nici odată țărânul român n'a simțit mai dureros ca acum nevoia și lipsa în casa lui.

Țărâna română și-a uitat de frumoasele și plăcutele ocupațiuni, ce-i făceau altă dată atâta cinste; și-a părăsit cu desăvârșire frumosul costum național, ce o împodobește altă dată cu atâta măiestrie; economia casei a uitat-o cu desăvârșire; s'a apropiat de orașence, schimbând drăguța iie în corset, care-i diformează pieptul, aruncând pentru totdeauna fota, iia și măregele de la gât; fusul și furca nu mai sfârâie; depănătoarea nu mai aleargă; urgisitul de răboiu stă aruncat în celarul după casă; lâna cea bogată a oilor nu-i mai place; pânza de bumbac țesută în casă nu-i

mai face cinste; în fine viața de țaran, cu care se fălea odinioară strămoșii noștri a luat o altă față, schimbând-o viață calică, rușinoasă, dar și mult sărăcăcioasă.

Nu zic că toate femeile țărance și-or fi schimbat traiul; și printre ele nu se vor găsi și femei modeste și mai mult ca modeste, dar multe își duc viața în neprevădere, lipsă de economie, cheltueli exagerate, cari contribuiesc în mare parte la sporirea și mărirea lipsei.

Fac un apel călduros femeilor române și în special celor de la țară, să ne reintoarcem iarăși la plăcutele ocupațiuni de altă dată, cari făceau deosebită cinste harnicei românce; să nu ne mai procurăm totul de prin orașe, să fim mai econoame în cheltueli; mai prevăzătoare, căci un proverb românesc zice: „Poate bărbatul să aducă cu carul și dacă femeia risipește numai prin urechile acului, totuși va întrece bărbatul“.

Țimpurile devin din ce în ce mai grele și dacă femeia va cheltui într'una fără cumpătare, mai cu seamă de unde nu mai pui la loc, se va simți amar lipsa și nu mai scapi de ea nici odată.

Să lucrăm mai mult; căci altfel nu vom mai merita numele de albina casei.

Ecaterina P. D.

Apa trece pietrele rămân

Peste decenii și veacuri, stăpânitorii adevărați ai moștenirii lui Traian dintre Nistru, Tisa, Dunăre și Maramureș coborând agale de pe brazdele coastelor amuțite, pe care duios își lasă soarele ultimele raze. vor vorbi cu durere despre chinurile unui popor falnic ce a rezistat cu toate energia și vitalitatea sa contra tuturor asupritorilor străini.

Au zdrobit atacurile multiple din afară, dar pe ogoanele unde au crescut de mici copii s'a infiltrat o pătură nouă, profitorii sau paraziții. Această pătură a stors vlaga și munca celor de jos, a nimicit un crez existent de veacuri și s'a introdus adânc, formându-și rădăcini puternice în țelina desrobă de adevărații fii ai neamului.

Și a tăcut mulțimea!... căci amăgirile curgeau și viața se scurgea încet printre necazurile și mai rar bucuriile zilnice. D'ar s'a sfârșit!... un strigăt solemn izvorit din undele râurilor albastre, a căror ecou a străbătut codrii și văile românești, resfrângându-se pe plaiuri și ogoare a deșteptat mulțimea. Și a lovit adânc și cu putere. A triumfat și în haine de sărbătoare cu jale își cânta doina străbună, privind cu miță la paraziții ce treceau cu capetele plecate... Și i-au strivit căci prea

au fost haini!... Piramidele morții și a josniciei omenești... Au fost eri pe umerii unui popor și azi peste întregul putregaiu parazit tronează moșneag curat ce privește cu dispreț stărvurile lașității și nerușinării. E scena reînvierii unui neam asuprit de cei de sus, mistuiți de jocul dreptății sacre. S'a dus parazitismul, s'a stins o patură, a apus o stea și așa a fost să fie căci „Apa trece, pietrele rămân“.

Augustin I. Mugurel
student.

Reproducem din ziarul „Universul“

Către toți românii!

Față de proporțiile pe care le-a luat în ultimul timp propaganda ungară revizionistă și față de ușurința cu care această propagandă își face drum în anumite cercuri, cum e de pildă în unele din Anglia, „Universul“ socotește că se impune o imediată și energică reacțiune.

În acest scop, vom da mișcării anti-revizioniste un caracter statornic întemeind „Liga anti-revizionistă română“.

Facem un apel călduros la toți românii, cari-și dau seama de gravitatea proporțiilor pe

care le-a luat propaganda revizionistă maghiară să intre și să acționeze în rândurile acestei Ligi, ale cărei statute le vom publica în curând.

România este însuflețită de cel mai profund și statornic sentiment pacific. Ea vrea să întrefine cele mai bune raporturi cu toții vecinii ei.

Dar, sentimentul pacific nu va stinge niciodată în sufletele noastre sentimentul național.

În numele acestuia, indisolubil legat de integritatea noastră teritorială realizată prin enorme sacrificii de vieți românești și consfințită printr'un tratat internațional — în josul căruia este și trebuie să rămână pentru totdeauna și semnătura Ungariei — noi, priu activitatea „Ligei anti-revizioniste“, înțelegem să răspundem cu hotărâre și fără întârziere propagandei revizioniste.

Stelian Popescu

Aprovizionarea cu porumb a regiunilor lipsite

— Consfătuiri dela ministerul agriculturii —

Ziarul „Universul“ ne aduce următoarea știre: „Guvernul a hotărât în ultimul consiliu de miniștri să aprovizioneze cu porumb regiunile lipsite din părțile muntoase ale Bucovinei și Munții Apuseni.“

În legătură cu această acțiune, s'a ținut eri, la ministerul agriculturii, o consfătuire la care au participat d-nii miniștri Cipăianu, Franasovici, Nistor, Lepădatu; subsecretarii de stat Manolescu Strunga, Neguță; Titus și Vărgolici din partea cooperației.

D. G. Cipăianu, ministrul agriculturii, a arătat că pentru ușurarea plății porumbului s'au luat măsuri să se repare șoselele și drumurile de stat, iar plata pentru munca efectuată să se facă în natură cu porumb, în contul ministerului lucrărilor publice.

În acest scop, ministerul lucrărilor publice va acorda o sumă de 25 milioane lei, cari se vor plăti săptămânal, în porumb, tuturor țărănilor cari vor activa cu carele.

Centrala de import-export a fost delegată să cumpere cantitățile de porumb și să le expedieze tuturor centrelor de desfacere.

Pentru aprovizionarea cu porumb a celor 40 de județe lipsite, s'a pus la dispoziție un prim fond de relement de 10 milioane lei, cu ajutorul căruia Centrala de import-export va cumpăra din șesul dunărean, cantitățile necesare. Ele vor fi apoi expediate în județele unde se simte trebuința, spre a se vinde celor lipsiți de porumb.

D. ministru Cipăianu a declarat apoi, că transportul pe c. f. r. — dela punctul de cumpărare până la punctul de desfacere — se plătește cu o reducere de 50 la sută din tariful pe c. f. r.

Porumbul se va putea distribui — grație acestor măsuri — cu un preț foarte scăzut“.

◆◆◆◆◆

redacție de ziar din România a adoptat de reporter (care trebuie să fie, principial, și redactor) n'a simțit încă nevoia inventatorului de titluri, funcție pe care o împlinește (tot principial) secretarul de redacție.

Prevăd o întrebare dureroasă: De ce atâtea ziare?... Noutățile sunt aceleași iar reporterii (mai cu seamă în țările mici și în București) se adună la o cafenea și comunicându-și reciproc veștile, toți se prezintă la toate redacțiile cu texte identice — identice până și la ortografie. A doua zi apar în toate ziarele exact aceleași noutăți. Goethe a scris „Faust“ și Beethoven opera „Elenor“ și toți ceilalți poeți și muzicanți au scris altceva — niciunuia netrecându-i prin minte să copieze pe Goethe și Beethoven ca să ne pomenească într'o bună zi cu șaisprezece „Faust“ și optsprezece „Elenore“, la fel deși semnate de alte nume. Incendiul dela Obor, asasinatul din dosul Gării, dispariția doamnei Popescu, desvelirea monumentului pompierilor și alegerea comunală de la Roșiorii de Vede, sunt tipărite,

a doua zi după eveniment, de vre-o douăzeci de ori în vreo douăzeci de ziare.

Pentru a ne da seama de pricina acestui mister, e nevoie să ne'ntoarcem iar în America și să băgăm de seamă că ziarele au fiecare directorul lor, cu mentalitatea proprie.

Așa dar (de vreme ce apar mai multe ziare pentru vești identice) nu veștile alcătuiesc esența ziarului, ci o anumită mentalitate. Nu mai încapă îndoială!... Trebuie să recunoaștem că'n America (unde apar cele mai multe ziare și în ediții care se succed adesea din oră în oră) veștile sunt numai marfa brută grosolană, îndărătul căreia se ascunde o marfă mai subtilă, un parfum specific, o mireasmă ideologică proprie, un sistem de alianțe metaforice, de o complexitate nu totdeauna ușor de urmărit. Sunt cazuri când această specificitate specifică a ziarului (căruia de altfel își datorește existența) e atât de subtilă încât rămâne ani de zile necunoscută colaboratorilor celor mai de seamă, reporterii, redactorii și secretarii de redacție, evidențiându-se odată la zece ani sau niciodată. Cititorii cum-

pără ziarul pentru vești — și nici nu știu că acei doi cenți dați în fiecare dimineață pentru două ziare servesc de fapt la edificarea filosofiei d-lui Rockefeller. În democrațiile vaste și sincere, cum sunr Statele-Unite ale Americii de Nord, opinia cititorilor e atât de prețioasă, încât pentru un cent i se oferă o cantitate de hârtie care costă o jumătate de dolar, inclusiv un text ilustrat și colorat care se urcă la încă trei sferturi de dolar: pentru un cent!...

Tot câștigul — uneori fantastic, cum dovedoște averea celui mai de seamă director de ziare din America, Hearst — se află în această pagubă.

Să nu ne'nchipuim că forța de convingere a ziarelor americane se află în stilul eminent și talentul literar al colaboratorilor. O extraordinară forță a presei în genere e dimpotrivă ceiace în termen vulgar se numește tăcere. Sunt cazuri când un ziar care tace e mai puternic, mai în câștig și mai interesant, decât toate celelalte ziare care vorbesc. Când același Hearst a izbutit să sustragă un document diplomatic cu privire la înarmări navale

Frânturi din scrisorile primite de redacție

Mult stimat domnule Redactor,

De sigur că azi, când criza materială și, mai mult decât accasta, criza morală au ajuns la un așa punct de remarcare în țara noastră, nu este ușor să dai naștere unui ziar, fi de orice natură ar fi el.

De aceea ca un fiu crdincios Zarandului, din care fac parte, mare mi-a fost bucuria când am văzut, că din inițiativa câtorva buni români și dascăli ai neamului, a luat ființă în Brad, centrul Zarandului, un organ cu acelaș nume.

Azi când pătura noastră țărănească are nevoie de-o făclie aprinsă, care s'o conducă, poate mai mult ca oricând, socot apariția ziarului ce cu onoare-l conduceți ca sosită tocmai în timpul cel mai potrivit. Și nu numai timpul e potrivit, ci mai ales localitatea, care mai mult decât oricare alta, are nevoie de-o luminare și de-o recomfortare sufletească.

Zarandul, ținutul cu un trecut istoric atât de bogat, care a suferit atâtea asuprii în cei o mie de ani de subjugare, când răsuflă și el mai liber, ar fi un păcat strigător la cer, să fie lăsat în noaptea neștiinței. De aceea bucuria mea a fost așa de mare, când am văzut apărând în centrul Zarandului, un ziar care să servească la deșteptarea și înălțarea poporului din întreg ținutul Zarandului și jur.

Trifu Benea
student, — Sibiu.

„Zarandul“ e ceva real, bine scris și la locul lui.

Il citesc cu multă plăcere. — Felicitări și viață cât mai îndelungată gazetei... — V. Sferdianu, dir. școlar, — Bucova.

Informații din Zarand

— Joi 23 Nov., în sala profesorală a liceului „Avram Iancu“ — Brad, s'a ținut consfătuirea Comitetului executiv pentru comemorarea revoluției lui Horia, Cloșca, și Crișan. S'au hotărât următoarele:

1. Se va face un plan general și un deviz, de către d. arhitect Sachelarie, pentru soclu și chioscuri.

2. Se vor lansa apeluri pentru subscripții benevole; cu cari sumă se vor acoperi spesele sărbătorilor și ridicării monumentelor.

3. Sculptorul Radu Moga, va face o machetă pentru o medale comemorativă.

4. Se vor imprima tablouri comemorative, pentru a fi distribuite participanților, la serbări.

5. Pe troițe vor fi așezate plăci basoreliefuri din bronz, cu scene din revoluția lui Horia.

6. Se va ridica o troiță și în comuna Ribița, în amintirea evenimentelor din 1874; când țărani români din acea comună au suprimat pe proprietarii unguri. Deasemenea se va ridica una și la Halmagiu, în amintirea preoților ortodocși căzuți în timpul diferitelor mișcări, pentru apărarea credinței strămoșești. Pentru fixarea definitivă a locurilor unde urmează a fi așezate troițele, chioscurile etc. s'au format mai multe comisii.

publicându-l în ziarile americane de care dispunea, ziarile care au tăcut erau de mult recompensate cu admirația tuturor organizațiilor financiare interesate la tăcere. E o pildă mică încărcată de consecințe mari.

În România unde viața publică e destul de strâmtă cu toată populația ei de 19 milioane, nici sistemul tăcerii nici sistemul vorbirii nu dau rezultatele splendide pe care le putem observa în toate marile democrații ale lumii. La noi nu citește ziarul decât orășanul, care e de cele mai multe ori individ sărac, atât de sărac încât trebuie să aleagă între pagina tipărită sau o jumătate de pâine neagră. Ziarul românesc e silit să vândă și vești de interes individual, sub formă de mică sau mare publicitate, de unde și acoperă o bună parte din cheltueli și cărei publicității îi acordă o sollicitudine mult mai caldă decât alte ziare, din Londra sau Paris. Din care pricină chiar administrația ziarelor noastre are ceva redacțional, iar cititorul se află legat de ziar prin toate interesele și nevoile lui, de la închirierea unui apartament până la cumpărarea celor

La 1 Decembrie c. la oficiul P. T. T. Brad, va funcționa și un serviciu pentru încasarea cupoanelor și efectelor de Comet.

Din județ

D. Popovici, inst. — Deva, este numit revizor școlar al jud. Hunedoara.

Subrevizori școlari: d. I. Micu, institutor Baia de Criș și d. A. Constantinescu, inst. Hunedoara.

Știri de tot felul

— Noul rector al universității din Cernăuți este d. prof. I. Nistor, ales pe 5 ani.

— Dna Ida Safta, a fost numită profesoara definitivă la liceul din Orăștie.

— În Bârlad-Moldova, a murit un țigan, conducător de satră, lăsând o avere de aproape 4 milioane depuse la banca Națională. Frumoasă sumă!...

Ministerul de finanțe, d. Brăteanu, Sâmbătă în 2 Decembrie placă la Paris. Plecarea ministrului e în legătură cu tratativele în curs cu creditorii străini.

Turcia a semnat pactul de neagresiune, arbitraj și amicitie cu Jugoslavia Național țărăniștii vor susține în alegeri programele d-lor Maniu și Mihalache.

A sosit iarna. În Jugoslavia au căzut mari cantități de zăpadă.

Guvernul a reprins propunerile partidului maghiar în vederea încheierii unui cartel electoral.

Ondulații și manicure

efline și bine executate

se fac la

INSTITUTUL COSMETIC

— Brad. —

D-na ANA BERKOVITS

Vis-avis de protopopiat.

Poșta redacției și administrației

D. Trifan- Aninoasa. — Articolul d-tră l'ați publicat în ziarul „Unirea Română“ — Timișoara.

Noi nu-l vom mai publica.

Am mai primit abonamente dela: d. Ambruș, subdirector general-București, 80 lei; S. S. protopopul Halmagiului, 100 lei; d. Valer Damian, dir. școlar, Burjuc-Arad, 80 lei; d. I. Jual, dir. școlar, Crișeni, 40 lei; d. Nicolae Codrin, preot, Dupăpiatră, 80 lei; d. Șerban Nedelcu, inv. 40 lei; d. Ioan P. Mut, șef de birou București, 40 lei; d. dr. P. Oprea, dir. pens. Brad, 100 lei; d. Iosif Pratscher, 40 lei; d. Anca Iosif, Valea Morii, 13 lei. d. dr. Tisu, medic Furlug-Lugoj, 100 lei; d. Locot. Radovici 80 lei; d. Gh. Conta, func. serv. apelor Satumare, 80 lei; d. I. Auer, sec. gen. 80 lei; d. D. Dobrescu 80 lei; d. Iosifescu Ploești 80 lei; d. Diaconescu, Ploești 80 lei. d. Popa Macavei, Aninoasa, 80 lei; d. Brașoveanu, Ploești 80 lei.

Prin d. I. Lazăr, am primit abonamente dela domnii; Crișan Anghel, 25; Resiga Ilie 25; Bulz Dumitru 25, Resiga Gh. a C. 20, Rovinaru Anghel 20, Junea Toader, 10, Rovinariu Nicolae 25, Bulz Lazăr 25, Medrea Toader 25, Luca Aron, 25, Muntean Visalon 25, Suciu Tănase 20, Vasii Nicolae 20, Resiga Serafin 10, Colda Nicolaea 10, Valea Gh. 20. Bocănicu Adam 5, David Anghel 25.

Prin d. Criștiu, am primit abonamente dela domnii: Iga Tovi 50 lei, Achim Augustin 5 lei, Dineș Avisalon 25 lei, Haiduc Iustin 50 lei, Mateieș Sabin 25 lei, Popa Ioan 80 lei, Stoica Ioan 30 lei, Dineș Traian 30 lei, Lugojan Emanoil 50 lei, Birău Sabin 20 lei.

Cinema „ORIENT“ Brad.

Duminică în 3 Dec.

„In umbra manejului“

un film de circ în 9 acte.

cu: Liane Haid, Oscar Marion, Walter Rilla și Trude Berliner.

NOU!

Au apărut de sub tipar

NOU!

„Calendarul Minerului“

și

„Calendarul Satelor“.

Deși au peste 100 pagini fiecare, totuși prețul este

numai de 12 lei bucați.

Când veniți la bălcu — Joi 7 Decembrie — nu uitați

să vă luați și câte un exemplar dintre aceste calendare,

dela librăria „ZARAND“

Acest calendar nu trebuie să lipsească din casa n'ci unui zărăndean.

mai ieftini ciorapi. Această publicitate familiară care apare aiurea sub formă de stil prescurtat, stenografic, la noi a luat înfățișare de epistolă subliniată, de nuvelă încadrată gros, de ilustrație și desen, uneori de artă. Ziarul din România are astfel o vivacitate, o culoare, un pitoresc care amintește bazarul oriental, unde fiecare negustor își strigă marfa în mijlocul străzii și unde nimeni nu se plictisește.

Și mai găsim o superioritate ziarului românesc, datorită aceleiași inferiorități sociale. Numărul cititorilor fiind relativ destul de redus, adresându-se în chip fatal acelei pătri urbane a cărei sărăcie nu e lipsă de oarecare cultură, directorul ziarului e silit să fie cât mai mult sau în orice caz cât mai binevoitor intelectualității. Ceiace nu e cazul niciunui mare ziar din Londra, bunăoară, unde orice individ întreprinzător poate fi ziarist. Partea intelectuală în toate ziarile Occidentului, de la Viena înainte, e o rubrică oarecare pe care o redactează un intelectual oarecare pentru o categorie oarecare de cititori, nu mai interesanți din punct de vedere ziaristic decât clasa mult mai nume-

roasă a amatorilor de alergări de cai. Un folleton de critică literară, muzicală, științifică sau artistică, e dăruit săptămânal, nu se știe de ce, el putând foarte bine lipsi și a cărui persistență fiind, pentru director și secretar de redacție, mai mult o bătae de cap. Toate ziarile românești însă au foiletoane de cultură generală și specială, iar două din patru pagini cel puțin au altitudinea intelectuală a cărții. Redacțiile se prețuesc unanim, și de public și de confrăți, după numărul scriitorilor de talent recunoscut pe care-i adăpostesc. În timp ce Baudelaire lucra (tolerat) la un ziar din provincie, în România, Caragiale și Eminescu erau redactori ai unuia din cele mai mari ziare din Capitală.

Evoluăm oare și noi spre marile ziare și moravuri din democrațiile Occidentului?...

Se poate. E fatal. Dar nu credem ca tradiția prețioasă, intelectuală, a ziarului românesc să se piardă. Pilda lui Eminescu și Caragiale pricinuesc încă remușcări cumplite multor directori de ziare din București

F. Adercă